

NASLOV ORIGINALA:

Catherine Huang, A. D. Rosenberg

Sun Tzu's Art of War for Women: *Strategies for Winning without Conflict – Revised with a New Introduction*

Copyright © 2019 Catherine Huang & A. D. Rosenberg

Serbian edition published by arrangement with Illustrata Agency, Barcelona.

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2024

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

UREDNIK:

Marina Sabovljević

PREVOD:

Danijela Varagić

LEKTURA I KOREKTURA:

Lidija Cenić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1.000

IZDAVAČ:

Publik praktikum, imprint Harmonija

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA:

2024

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

Ketrin Huang i A. D. Rozenberg

SUN CUOVO
UMEĆE
RATOVANJA
za
ŽENE

HARMONIIJA

SADRŽAJ

UVOD

Sigurna pobeda: rat bez bitke.	9
--	---

UMEĆE RATOVANJA.	15
--------------------------	----

1: Planiranje.	15
2: Vođenje rata	17
3: Strateški napad	18
4: Raspoređivanje vojske.	20
5: Energija	22
6: Slabost i snaga.	23
7: Manevrisanje.	25
8: Taktičke varijacije.	28
9: Marš	29
10: Teren.	32
11: Devet vrsta terena	34
12: Napad vatrom	39
13: Angažovanje špijuna	40

SUN CU ZA ŽENE.	42
-------------------------	----

1: Planiranje	42
--------------------------------	----

Integritet.	43
Prepoznavanje povoljne prilike.	44
Prihvatanje prepreka	46
Vodstvo i kredibilitet	50
Upravljanje i politika	51

2: Priprema	56
------------------------------	----

Procenite svoje resurse.	56
Napravite efikasan plan	58
Radite na usavršavanju.	59
Ostvarite doprinos.	60
Vežbajte kontrolu	62

3: Primena strategije	65
Utvrdite sredstva.	65
Prevaziđite ograničenja.	66
Analizirajte konkurenciju	67
Preusmerite situaciju u svoju korist.	69
Spremite se za pobeđu	71
4: Raspodela resursa	75
Verujte u sebe.	75
Vizualizujte uspeh	76
Umanjite greške	77
Pokažite snagu	79
Čuvajte energiju	80
5: Učinak	81
Oslonite se na univerzalni sklad	82
Prilagodite vreme akcije	83
Iskoristite faktor iznenađenja.	85
Ostvarite ubrzanje.	88
Stvorite sopstvenu stvarnost	90
6: Korišćenje slabosti.	92
Definišite svoj stil	94
Preduzmite inicijativu	96
Iskoristite snagu	98
Smanjite svoje slabe tačke	99
Ujedinite se	99
7: Pozicioniranje	102
Projektujte željenu sliku o sebi	102
Pazite na svoje slabe tačke.	103
Sabotirajte konkurenciju	106
Štitite zdravlje.	107
Manevrišite kako biste ostvarili prednost	110
8: Snalaženje na terenu	112
Razvijajte kredibilitet.	112
Odmerite okolnosti	114
Budite fleksibilni	115
Iskoristite prednosti.	117
Učinite pravu stvar.	120

9: Upravljanje i predvođenje	125
Upravlajte stvarima, predvodite ljude	125
Razmišljanje van okvira	130
Rešavajte probleme	137
Postavite prioritete	138
Zadovoljite potrebe	139
 10: Proboj	 141
Procenite uslove	141
Stvorite povoljne okolnosti	142
Krenite pravim putem	143
Izbegavajte pogrešne poteze	144
Budite disciplinovani i strpljivi	146
 11: Raspoređivanje snaga	 147
Izaberite teren	148
Zbunite protivnike	154
Unesite energiju	155
Oslonite se na zdrav razum	156
 12: Borba za opstanak	 157
Priroda napada	157
Podrivanje napada	159
Napadajte kad imate prednost	160
Kad vas napadnu, branite se.	161
Opstanak i napredak	165
 13: Umrežavanje	 166
Shvatite proces	167
Formirajte saveze	168
Izgradite svoju mrežu	169
Širite mrežu uz oprez	172
Prepoznajte šta vam se sprema.	174

UVOD

Sigurna pobeda: rat bez bitke

Jaz među polovima polako jenjava širom sveta, ali još postoji raskol koji je dovoljno veliki da poremeti i sputa veliki broj žena u potrazi za ravnopravnim ostvarenjem ambicija i boljim životom.

Brojne grupe za osnaživanje pružaju ženama priliku da podeli svoja iskustva sa drugima i dobiju podršku i smernice. Lisa Borders, nekadašnja predsednica „Ženske nacionalne košarkaške asocijacije“, postala je prva predsednica i izvršna direktorka grupe „Time’s up“ osnovane za borbu protiv seksualnog uznemiravanja, nasilja i zlostavljanja na radnom mestu. Ko nije čuo za međunarodni pokret koji se iznedrio iz #MeToo, zadivljujućeg i sve brojnijeg pokreta za borbu protiv seksualnog nasilja i osnaživanje žena? U toj borbi žene više nisu prepuštene sebi.

Šta žene žele? Mnogo njih traži jednake uslove na radnom mestu i van njega. Možda ima i mnogo muškaraca koji uviđaju koliko je to značajno, ali stvarnost ukazuje da kod većine to nije slučaj. Verujemo da je razlog to što muškarci i žene drugačije doživljavaju sebe, svoje okruženje i svet u kojem žive.

Nije nikakva tajna da se dominacija muškaraca odavno ustalila, mada je istorija iskrivljeno opravdanje za održavanje nepravdi utemeljenih u slikama pećinskog čoveka i zlonamernoj diskriminaciji. Promene sporo nastupaju. Istina je da neke žene danas zauzimaju više pozicije u politici i poslu, ali njihov broj je zanemarljiv.

Moguće je da su žene u Americi danas manje namučene i kompromitovane u odnosu na svoje majke, ali zašto bi muškarci i dalje imali kraći put do raja za sličan ili lošiji učinak? Jeste li možda čuli za ženske mreže podrške? *Sun Cuovo umeće ratovanja za žene* ne zagovara osnivanje takve mreže, ali sugerise kako možete ostvariti lične ciljeve i željene promene u neujednačenoj sredini u kojoj ne-srazmerno dominiraju muškarci.

Ne mora da izgori ceo svet, dovoljan je samo mali plamen da se rešite upornih prepreka koje vam se nađu na putu. Još bolje je što se principi *Sun Cuovog Umeća ratovanja* mogu preinačiti u taktiku

za uspeh. Vaš uspeh. Kao što su naše bake imale običaj da kažu: „A zašto da ne?“

Umeće ratovanja za žene

„U osnovi svakog ratovanja je obmana.“ – Sun Cu

Sun Cuovo delo *Umeće ratovanja* datira iz 6. veka pre n. e. Smatra se najranijim traktatom o osnovnim principima ratovanja. Centralna tema je voditi i dobiti rat uz *minimum* konfrontacije, rizika i gubitka. Pored ostalih vojnih klasika, ovo delo je naširoko proučavano i prihvaćeno kao osnova za razvoj vojnih i poslovnih strategija. S obzirom na vreme u kojem je živio Sun Cu, njegovi motivi da napiše *Umeće ratovanja* nisu bili vezani za probleme s kojima se suočavaju žene. Knjiga *Sun Cuovo umeće ratovanja za žene* ne obrađuje celokupan spektar ženskih pitanja već se prevashodno bavi okruženjem u kojem rade.

Uprkos svemu tome, taktika koju ćete naći u *Sun Cuovom umeću ratovanja za žene* lako se može primeniti kod porodičnih i socijalnih pitanja u koja su uključeni i muškarci i žene. Njen osnovni princip je pobediti, kad je to moguće, pre nego što izbije rat: suptilno, smireno i bez veće gorčine. To je suština sigurne pobede.

Sun Cuova tvrdnja da je „u osnovi svakog ratovanja obmana“ (u smislu da navedete neprijatelja da vas doživi kao slabijeg ili jačeg nego što jeste) ukazuje na to da su u osnovi težnje ka miru umesto ka ratu poštenje i otvorenost (npr., nema prevrtljivosti). Zanimljivo je da je za reč koju zapadnjaci tradicionalno prevode kao „umeće“ iz kineskog, precizniji prevod „kako voda teče“. Ideja o prirodnom toku (nasuprot „umeću“) vezuje se za koncepte i metodologije koje nalazimo u delu *Tao Te Čing*,* a uticaj ovog dela više puta se pominje i na stranicama ove knjige.

Ne strahujte ako pojam obmane remeti vaše principe, ne zagojavamo da postanete lažov, varalica ili majstor prevare. Da su svi podjednako poštteni, ništa od ovoga ne bi ni bilo neophodno. Ali kad se nađu u gruboj i beskrupuloznoj igri, izviđači postaju ranjivi i nepravedno ugroženi. Okolnosti iziskuju nužne mere; uspešno nadmetanje zahteva odgovarajući alat, stav i pripremu.

* Takođe *Dao de Jing*, klasik o taoizmu iz 6. veka pre n. e. koji se pripisuje Lao Ceu.

S obzirom na poreklo i svrhu njegovog rada, Sun Cuov izbor poglavlja i tema ne nudi nužno direktnu putanju do miroljubivog rešenja. Uprkos tome, njegove strategije i taktike za postizanje sopstvenih ciljeva uz maksimalnu efikasnost i minimalne gubitke mogu se primeniti na mnoge savremene aktivnosti koje uključuju nadmetanje i stizanje do vrha. Naročito ako je to nadmetanje u pretežno muškom okruženju, tj. na radnom mestu. Mnogi od njegovih predloga zamišljeni su tako da se kombinuju, a ne da se pojedinačno sprovode. Sitna izmena ili dodatak može da izmeni čitavu strategiju. Otuda ideja za *Sun Cuovo umeće ratovanja za žene*.

U skladu s taoizmom, koji je očigledno uticao na Sun Cua, nema čvrsto ustanovljenih pravila koja treba pamtit. U ovoj školi mišljenja krajnosti poput dobra i zla blisko su povezane, pošto obe postoje samo kao kontrast jedna drugoj. Slično tome, plan koji je juče funkcionisao sutra može zakazati. Zato smo se usredsredili na razumevanje Sun Cuovih principa pre nego na spisak pravila koja treba zapamtiti. Odlomci o „neprijatelju“ mogu se odnositi na konkurenciju u trci za unapređenjem na poslu. Situacije u kojima muškarci imaju prednost na osnovu svog pola često su izazovi koje žena mora da prevaziđe da bi se našla na povoljnom terenu. Gledajte na njih kao na izazove koje snalažljiva žena može da iskoristi i da pri tome ne stvara neprijatelje.

Karakteristična razlika između Sjedinjenih Država i Sun Cuove (kontinentalne) Kine jeste u načinu na koji se oni tradicionalno odnose prema problemu: dok je američki način direktno suočavanje s problemom, kineski metod je pre njegovo obilaženje. Drugim rečima, potražite put koji obilazi prepreku umesto da glavom udarite u nju:

*„Vetar obori i najviše drvo;
vlat trave povija se, ali se ne slomi.“*

Moglo bi se reći da godišnja prodaja knjiga o samousavršavanju (poput ove) pokazuje da milioni ljudi preduzimaju sve krupnije korake da bi uvećali šanse da sebe i svoje okolnosti promene na bolje. Napredak je, naravno, višestepeni proces: najpre treba da usvojite i razumete ono što čitate, gledate ili slušate. Zatim da to primenite na situacije u stvarnom životu. Nije dovoljno da samo naučite kako nešto da radite već to morate *upotrebiti* na praktičan i svrsishodan način. Veština uspešnog nadmetanja na poslu prirodno se prenosi i na vaš dom i društveni život.

Primena novostečenog znanja može vam pomoći da izgradite samopouzdanje, čime će se podstaći još veći uspeh i sigurnost. Nije tajna da pobeđivanje vodi do uspeha u skoro svakoj sredini. Samo da vam to ne udari u glavu.

Ostvarivanje ciljeva

Biti uspešna žena ne znači nužno da pobeđujete muškarce (ili druge uspešne žene) u njihovoj igri. Mnoge žene su otkrile prednosti nadmetanja pod sopstvenim uslovima. Svi smo čuli klišeje o tome da žene moraju da ulože dvostruko veći trud i ostvare tri puta veći učinak od muškaraca da bi bile samo upola uvažene. Vreme je da ove jezgrovi-te maksime ostavite po strani i usredsredite se na ono što u vašem slučaju najbolje funkcioniše i što u isto vreme osećate kao ispravno.

Primena *Umeća ratovanja* na ženska pitanja ili bilo koje druge ciljeve je vid metafore. Srećom, korišćenje Sun Cuovih strategija i taktika ne vodi nas nužno zaprljanim putem povređenog ega. Stečena mudrost izbegavanja direktne konfrontacije prilično je usklađena sa učenjima Sun Cua: od postanka civilizacije i ratnici i radnici prepoznavali su besmislenost traćenja energije i resursa na neproduktivno suprotstavljanje i sukobe.

Značajnija stavka koju treba razmotriti jeste slika šta zapravo znači pobediti. Jasno je da je držati žene u potčinjenom položaju, dalje od procesa rukovođenja i donošenja odluka, gubitak za svakoga. Pretežno muška praksa pobeđe na račun nekog drugog (*neko gubi, neko dobija*) donosi osećaj privremenog zadovoljenja, ali praksa u kojoj *svi dobijaju* zadovoljava interese obeju strana na duže staze. A pošto je većina žena toga svesna, to ostaje cilj kojem vredi težiti, veština koju vredi izoštriti.

Ima momenata kad se konfrontacija ne može u potpunosti izbeći u potrazi za ostvarenjem sopstvenih legitimnih interesa. U tom smislu Sun Cu nam pokazuje kako da se nadmećemo isticanjem sopstvene jedinstvene snage i kolektivne snage. Ko ste vi i ko želite da budete? Ulažite u sebe.

Ko je bio Sun Cu?

U kineskom jeziku *tzu* tradicionalno znači „majstor“, u smislu ukazivanja poštovanja slavljenom učitelju ili filozofu. Učeni ljudi Kine

tvrdi da je *Sun Vu* (poznat i kao *Sun Cu*) bio savetnik kralja *Vua* (nisu bili u srodstvu) pred kraj kineskog Perioda proleća i jeseni* (770-476 pre n. e.).

Rođen oko 515. pre n. e., *Sun Vu/Cu* je bio sin ratnika i unuk generala. Zahvaljujući porodičnoj istoriji, imao je privilegiju pristupa raznim knjigama i dokumentima na temu rata. Kao mladić došao je u kraljevstvo *Vu* da bi pobegao od nedaća u svom rodnom *Kiju*. Tokom godina – dvadeset ili više – postao je vešt posmatrač života i borbe. Njegove beleške postale su traktat o vođenju rata, a prvobitni naslov bio im je *Bing Fa (Vojnička veština)*, nama danas poznata kao *Umeće ratovanja*.

Tokom ovog perioda kralj *Vu* je tražio vrhovnog komandanta koji će predvoditi napad na susednu državu. *Sun Cu* se prijavio za taj zadatak i podelio svoje ideje o organizaciji i strategiji s kraljem ne bi li ga ubedio da je kvalifikovan za to. Pristao je da svoju taktiku podvrgne proveru tako što će organizovati više od trista kraljevskih konkubina i sluškinja u dobro istreniranu vojnu jedinicu. Žene su pokazivale da razumeju *Sun Vu*ova uputstva, ali su se smejale kad je izdavao naređenja. Pošto je izvršavanje jasno izdatog naređenja odgovornost oficira, *Sun Cu* je naredio da se odseku glave dvojici predvodnika čete i postavio je drugu dvojicu umesto njih. Nova jedinica je nakon toga ozbiljnije izvršavala naređenja.

*Sun Cu*ovi vojni uspesi su legendarni. U slavnoj bici protiv kraljevstva *Zu* porazio je vojsku od dvesta hiljada vojnika silom koja je činila desetinu tog broja. Prema biografu iz 2. veka pre n. e. *Simi Kjanu*, *Sun Cu* je ostvario uspešnu vojnu karijeru i moguće je da je kasnije dopunio *Umeće ratovanja* na osnovu ličnog iskustva.

Kod *Sun Cua* je najvažnija efektna pobeda uz minimalne troškove i gubitke. Kad bi ovaj briljantan taktičar danas bio živ i kad bi živeo na Zapadu, koji savet bi mogao da ponudi ženama u pokušajima da se na terenu izbore za jednake šanse i priznanje? Dozvolite nam da pretpostavimo da bi savetovao ženama – ljudima – da se upoznaju sa *Umećem ratovanja* i prilagode ga svojim konkretnim okolnostima i potrebama.

To je ono što ponizno nudimo u *Sun Cuovom umeću ratovanja za žene*.

* Period proleća i jeseni, kineski Pinjin (770-476. pre n. e.) u kineskoj istoriji je period tokom dinastije Žou (1046-256. pre n. e.) kad su se mnoge vazalne države borile i takmičile za prevlast. (Prim. prev.)

Sun Cuovo umeće ratovanja

„Rat je najvažniji posao države.”

Verzija *Umeća ratovanja* koja sledi zasnovana je na engleskom prevodu Lajonela Džajlsa (1875-1958) koji smo brižljivo i temeljno uredili. Naša namera nije da napravimo precizniji prevod već verziju koja će biti pristupačnija našoj zapadnjačkoj publici: publici koju sasvim sigurno prevashodno čine žene i, možda, muškarci kojima je dovoljno stalo do njih da uvide probleme s kojima se žene suočavaju probijajući se kroz savremeni život. Nadamo se da će vam *Sun Cuovo umeće ratovanja za žene* biti zanimljivo i od koristi i zahvaljujemo se na uloženom vremenu.

Umeće ratovanja

1: Planiranje

Sun Cu je napisao:

Umeće ratovanja je od vitalnog značaja za interese i egzistenciju države. Zapravo, to je sama osnova života i smrti, i put ka opstan-ku ili izumiranju. Zbog toga ga je neophodno opširno analizirati i razmotriti.

Ključni faktori

S tim ciljem, umeće ratovanja treba razmatrati i sastaviti na osno-
vu sledećih pet faktora:

1. Pravni i moralni standardi (prema taoizmu)
Podanici vladara treba da poštuju njegov autoritet, u smislu da su spremni da bez straha žive i umru za njega.
2. Priroda (vremenske prilike i slični uslovi)
Nebo i zemlja sadrže jin i jang, kao što su noć i dan, toplo i hladno, i promene godišnjih doba.
3. Zemlja (teren)
Teren se odnosi na blizu i daleko, teško i lako i različite nijanse bezbednog i rizičnog.
4. Vođstvo
Dobrog generala (vođu) odlikuju mudrost, pouzdanost, promi-šljenost, hrabrost i disciplina.
5. Organizacija i disciplina
Organizacija i disciplina su ključni elementi za pitanja vođstva i logistike.

Svaki general (vođa) treba da je upoznat sa ovim osnovnim ele-mentima. Oni koji jesu, biće uspešni; oni koji nisu, osuđeni su na propast.

Poređenje

Kad utvrđujete vojne uslove, koristite sledeće stavke kao osnovu za poređenje:

1. Koji je od dva vladara (naš ili njihov) bolje usaglašen s pravnim i moralnim standardima?
2. Koji vladar deluje sposobnije?
3. Koja grupa ima najveće prednosti u prirodnim uslovima i terenu?
4. Koja je strana disciplinovanija?
5. Čiji su resursi jači?
6. Koja je strana obučenija?
7. Koja je strana doslednija i korektnija u nagrađivanju i kažnjavanju?

Ova analiza omogućiće mi da predvidim pobedu ili poraz. General koji prati i sprovodi ove savete pobeđiće i treba da bude na čelu. Onaj koji ne obraća pažnju na moje savete niti postupa prema njima, izgubiće, zbog čega ga treba smeniti.

Kad sve ovo uzmete u obzir, potražite koje su vam dodatne prednosti na raspolaganju. Oblikujte svoju taktiku prema postojećim spoljnim faktorima i sprovedite fleksibilnu strategiju koja nadomešćuje sve taktičke neusaglašenosti.

Obmana

Sun Cu nam ovde govori (i kroz čitavo delo *Umeće ratovanja*) da je u osnovi ratovanja obmana. Tako nam savetuje da se prikaže-mo (neprijatelju) kao slabi kad smo najjači i kaže:

1. Pretvarajte se da se odmarate kad se probijate napred.
2. Kad ste daleko, neka deluje kao da ste blizu, a kad ste blizu, pravite se da ste daleko.
3. Koristite mamac (npr, kroz lažnu sliku slabosti) da namamite protivnike.
4. Zbunite protivnike lažnim signalima i informacijama.
5. Pripremajte se za moćnog neprijatelja, ali izbegnite ga ako je veoma jak.
6. Ako deluju usplahireno ili ljutito, pokušajte da ih iznervirate.
7. Ako se odmaraju, primorajte ih da potroše energiju.
8. Ako su složni, unesite konflikt u njihove redove.
9. Uhvatite ih tamo gde su najmanje spremni.
10. Napravite proboj kad to ne očekuju.

Ovo su strategije koje vode do uspeha. Ne treba ih otkrivati unapred čak ni sopstvenoj strani i moraju se osmišljavati usput, kako se za to ukazuju prilike.

General koji odnosi pobedu u bici je onaj koji je unapred detaljno razradio svoje planove. Temeljna priprema podstiče pobedu, dok nemarni proračuni povećavaju verovatnoću poraza.

2: Vođenje rata

Sun Cu je napisao:

Da bi se na terenu našlo hiljadu dvokolica, jednak broj bojnih kola i sto hiljada vojnika u verižnim košuljama, sa dovoljno oklopa i drugih elemenata (kao što su lepak i boja) i da bi oni prešli put od hiljadu lija,* ukupan trošak izlazi na hiljadu unci srebra dnevno.

Blagovremena pobeda

„Čuo sam za nespretnu žurbu, ali nikada nisam primetio da su predugi pohodi vešto rešenje.” – Sun Cu

Kad angažujete tako veliku silu u bici, produžen pohod tupi oružje, spušta entuzijazam i iscrpljuje finansije. Ako napadate gradove, ljudi će biti na izmaku snaga. Onda će se neprijatelj podići da iskoristi vašu slabost i čak i najmudriji vođa neće moći da kontroliše posledice. Samo oni koji su dobro upoznati sa opasnostima koje prate veliku silu mogu zaista da razumeju kako izvesti vojnu akciju u svoju korist.

Zalihe

Vešt vođa ne mobiliše iste ljude više od jednom niti transportuje zalihe više od dva puta. Najpre ponesite opremu od kuće, a zatim nabavite zalihe od neprijatelja. To bi trebalo da je dovoljno da nahrani vašu vojsku. Ako nastavite da donosite hranu od kuće, osiromašićete državu.

Oni koji su blizu vojske podići će cene, pa će se ljudi istrošiti. To dalje opterećuje bogate (koji podržavaju vojsku) i siromašne, koji

* Približno 500 kilometara danas (nešto manje u drevnim vremenima).

neće moći da priušte adekvatnu hranu i životne potrepštine. Troškovi bogatih iznosiće sedam desetina njihovog bogatstva, a vlada-revi bespovratni troškovi za uništene dvokolice, povređene konje, oštećene grudne oklope, kacige, lukove i strele, koplja i štitove, snažne volove i kola, iznosiće šest desetina njegovih ukupnih sredstava.

Zato mudar general treba da nabavi zalihe od neprijatelja. Jedan bušel* hrane uzete od neprijatelja vredi dvadeset njegovih, a isto važi i za pikul** stočne hrane.

Motivacija

Bes motiviše vojnike da ubijaju neprijatelje, a materijalne nagrade ih podstiču da od njih otimaju. U borbi u kojoj je osvojeno deset ili više dvokolica, dajte nagradu prvom koji ju je osvojio. Zatim uklo-nite neprijateljske zastave i obeležja sa osvojenih dvokolica, zame-nite ih svojim i koristite ih zajedno sa svojim.

Dobro se ophodite prema zarobljenim vojnicima i preobratite one koje možete da se bore na vašoj strani. Ovo je poznato kao pridobijanje neprijatelja da biste ojačali.

Ukratko, neka vam cilj bude pobeda, a ne duga opsada. General koji razume principe ratovanja je gospodar sudbina ljudi i odgovor-an za bezbednost ili ugrožavanje nacije.

3: Strateški napad

Sun Cu je napisao:

Uopšte uzev, najbolji način da porazite neprijatelje je da osvojite njihovu državu bez nanete štete. Ovo je mnogo poželjnije nego da je uništite. Iz toga sledi da je bolje zarobiti njihove snage nego eli-minisati ih, na svim nivoima, od čitave vojske do bataljona, četa i odreda.

Tako sto odnetih pobeda nije vrhunac uspešnosti; slomiti nji-hov otpor bez borbe jeste.

Strategija

Najefikasnija i najefektnija ratna politika je neutralizovati nepri-jateljske planove; zatim blokirati njihove saveze; potom napasti

* Američka i britanska merna jedinica od približno 35 litara. (Prim. prev.)

** Oko 60 kilograma.

njihovu vojsku; i na kraju (što je najgori deo) izvršiti opsadu njihovih utvrđenih gradova.

Po pravilu, napade na utvrđene gradove treba izbegavati kad god je to moguće i pribeći tome samo kao poslednjem sredstvu. Izrada masivnih štitova koji omogućavaju prodor u borbi, da i ne pominjemo oklopna vozila za napad i gomilu dodatnih materijala, potrajaće cela tri meseca; a za nasipanje zemlje uz zidove trebaće još tri meseca.

U međuvremenu, general možda neće biti u stanju da kontroliše svoje nestrpljenje, pa će poslati svoje ljude u napad kao roj mrava. U tom slučaju, izgubiće trećinu svojih snaga, a grad neće osvojiti. Tako izgledaju katastrofalne posledice opsade.

Vešt vođa potčinjava neprijateljske jedinice bez borbe; on osvaja gradove bez opsade i zbacuje kraljevstva bez duže bitke. Njegov cilj je da pokaže veštinu tako što će njegove snage ostati netaknute, a oružje oštro, čime će sačuvati vojnu prednost. Tako izgleda strategija uspešnog pohoda.

Procena izgleda za uspeh

U većini slučajeva najbolja strategija za slanje jedinica je sledeća:

1. Ako ste deset puta jači od neprijatelja, opkolite ih.
2. Ako ste pet puta jači, napadnite ih.
3. Ako ste dvostruko jači, podelite svoju vojsku u dve odvojene sile.
4. Ako ste podjednako jaki, napadnite kad vam okolnosti budu pogodovale.
5. Ako ste brojno neznatno slabiji, zaštitite se i trudite se da zaobiđete neprijatelja.
6. Ako vas brojno nadmaše, izbegnite ih.

Iako mala sila može dobro da se bori, nedostatak fleksibilnosti će dovesti do toga da će je poraziti jača sila.

Pogrešni koraci

General je stub države. Ako je jak i sposoban u svakom pogledu, i država će isto tako biti jaka; ako je stub oštećen, država će oslabiti. U svakom slučaju, vladar države može zadati muke vojsci na tri konkretna načina:

1. Tako što će narediti vojsci da krene ili se povuče bez razmatranja njihove pozicije i okolnosti. To se zove sputavanje vojske.

2. Tako što će pokušati da upravlja vojskom na isti način na koji upravlja kraljevstvom, bez poznavanja uslova koji utiču na vojsku. To zbunjuje i uznemirava oficire.
3. Tako što će izdavati naredjenja vojsci uprkos tome što ne poznaje vojne principe i taktičke okolnosti. Tako oficiri postaju sumnjičavi.

Zbunjenost i sumnja predodređene su da prizovu nevolje od susednih vladara. Takva anarhija otvoriće vrata pobedi protivnika.

Ispravni koraci

Ovih pet ključnih faktora osiguraće pobedu strani čiji general:

1. Zna kad da se bori, a kad da se ne bori;
2. Zna kako da upotrebi i brojnije i manje brojne jedinice;
3. Ima vojsku koju na svim nivoima pokreću isti ciljevi;
4. Spremno čeka da napadne nespremno neprijatelja;
5. Sposoban je i vladar ga ne sputava.

Zato se kaže da ako poznajete:

1. Neprijatelja i sebe, ne morate se plašiti ishoda sto bitaka;
2. Sebe, ali ne i neprijatelja, uz svaku pobedu pretrpećete i jedan poraz;
3. Ni neprijatelja ni sebe, bićete poraženi u svakoj bici.

4: Raspoređivanje vojske

Su Cu je napisao:

U drevnim vremenima spretni ratnici su štitili sebe – zapravo, činili sebe neranjivim – dok su čekali priliku da poraze neprijatelja.

U vašim je rukama da se osigurate protiv poraza; priliku da porazite neprijatelja dobićete od samog neprijatelja. Tako sposoban borac može da se osigura protiv poraza, ali ne može biti siguran da će poraziti neprijatelja.

Otuda izreka: možda znate kako da pobedite neprijatelja, ali možda nije pravi trenutak da sprovedete svoj plan.

Odbrana/napad

Ako uslovi nisu povoljni za napad, morate postaviti odbranu; kad možete da porazite neprijatelja, onda krenite u napad. Defanzivni

položaj ukazuje na nedovoljnu snagu: napad ukazuje na snagu u obilju.

General koji je vešt u odbrani krije se po najzavučenijim jarugama; onaj ko je vešt u napadu probija se s nebeskih visina. Tako oni s jedne strane štite sebe, a sa druge ostvaruju apsolutnu pobjedu.

Izvrsnost

Videti pobjedu samo kako je masa doživljava nije vrhunac izvrsnosti. Niti je to pobjeda kojoj se divi i kliče čitavo carstvo.

Slično, podići jesenji list teško da predstavlja znak velike snage; to što vidimo sunce i mesec nije znak jasnog vida; a to što čujemo udar groma nije znak oštrog sluha. Drevni narodi su smatrali pametnim onog borca koji je ne samo pobeđivao već je to lako postizao jer je osvajao samo protivnike koje je bilo lako poraziti.

Zbog toga njegove pobjede nisu doprinosile njegovom ugledu u smislu mudrosti i hrabrosti. On je dobijao bitke tako što nije grešio jer izbegavanje grešaka obezbeđuje sigurnu pobjedu. To znači pobediti neprijatelja koji je već poražen.

Drugim rečima, uspešan ratnik najpre uspostavlja poziciju u kojoj ne može biti poražen i ne propušta priliku da porazi neprijatelja. U tom smislu, uspešan strateg odlazi u bitku tek nakon što obezbedi uslove za pobjedu, dok gubitnička vojska kreće u bitku pre nego što ostvari uslove za siguran uspeh.

Uspešan vođa poštuje Zakon (Tao) i striktno se drži metoda i discipline; tako je kontrola moći u njegovim rukama.

Metodologija

Vojna metodologija se sastoji iz:

1. Merenja terena (na osnovu prostora);
2. Procene sila (na osnovu merenja terena);
3. Proračuna brojčanog stanja (na osnovu procene sila);
4. Balansiranja snage (na osnovu brojčanog stanja); i
5. Pobjede (na osnovu svega navedenog).

Tako je pobjednička vojska snažna poput tone naspram grama, dok je poražena sila poput grama u odnosu na dominantnu tonu. Pobjeda izgleda kao kad voda neobuzdano pokulja s planine do dubokih ponora.